

Türkiye’de pratisyen hekimin gastroenteroloji yönünden sürekli eğitimi

Prof. Dr.
Hamdi AKTAN

Ali Özden yılbaşından önce telefon ederek, gerçekleşme aşamasına gelmiş yeni bir tasarı ve teşebbüsü kısaca anlattı, her zamanki gibi sonundada bana bir görev yükleyerek...

Akzambaklar ülkesinin mefkureci mullimi Snelman ile Filadelfiya’da gazete, matbaa, hastane, itfaiye’nin kurucusu olan Benjamin Franklin’i hatırlatır bana Ali Özden. Sözlerini ciddiyetle dinledim. Bana telefonla kısaca anlattıklarını dahada kısaltırsam konu “Türkiye’de pratisyen hekimin gastroenteroloji yönünden sürekli eğitimi”.

Pratisyen hekimin toplum sağlığı ve tedavi hekimliğindeki rolü ve işlevi üzerine yakın geçmişte değerli çalışmalar ve tartışmalı toplantılar yapıldı. Bu nedenle konunun bu yönlerine değinmeyeceğim. Sağlık sorunları ile hekime başvuran hastaların yaklaşık % 50’si iyi yetişmiş pratisyen hekimce ayakta ve birinci basamak sağlık hizmeti merkez-

lerinde teşhis ve tedavi edilebilir. Hiç olmazsa gastroenterolojide bunun doğru olduğunu biliyoruz. Bir çok durumda hastalardan ön tanıyı kendileri koyup doğrudan uzmana gitmeleri beklenemeyeceğine göre başvurular arasından uzman yardımına ihtiyacı olanları seçmek ve uygun yere göndermek işlevi için de birinci basamak hasta bakım kurumuna ve pratisyen hekime ihtiyaç vardır. Pratisyen hekimden sosyalist olsun, liberal olsun hiçbir sağlık sisteminin vazgeçemeyeceğini gösteren ekonomik ve akılcı nedenler vardır. Bireyin ve toplumun sağlık işlerinin düzenli çalışması için sine qua non (olmazsa olmaz) elemanının pratisyen hekim olduğu görülüyor. Pratisyen hekimin sistem içindeki işlevini hakkıyla yapabilmesi, onun sürekli eğitimi ile kabildir. Büyük eğitim hastanelerinde, üniversitelerde görev yapan uzmanların kendilerini yenileme şansının pratisyenlerden daha fazla olduğu açıktır. Bu nedenle de sürekli eğitimde hedef kitle pratisyen hekim olmalıdır.

Tababet çok hızlı ilerleyen dinamik bir meslek ve bilim olduğundan mezuniyetten sonra bilgisini yenilemeyen hekim kısa zamanda çağın gerisinde kalır. Daha önce bir konuşmamda ve yazımda belirttiğim gibi bilgisiz hekimin de birey ve toplum için ahlaksız hekim olduğuna inanırım. Haydi bunu moda olan günümüz siyasal üslubu ile ifade edelim: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?. Çağdaş ve iyi hekim olmanın tek yolu sürekli eğitimidir. Beaton yıllar önce “Tıp eğitimi 4 yıl değil 40 yıldır” diyerek bu gerçeğe işaret etmiştir.

Tıp diploması ve uzmanlık belgesinin sağladığı yasal haklar, sürekli eğitimi isteğe bağlı kıldığından bir yandan hekimleri bu yönde motive edici, sürekli eğitimi teşvik edici tedbirler alınırken, öte yandan istekli meslektaşlara eğitim olanakları sağlamak gerekir. Teşvik ve motivasyonu yeterli görmeyip sürekli eğitime katılmayı zorlayıcı yöntemler uygulayan toplumlar da vardır. Sürekli eğitimin, özellikle pratisyenlere yönelik eğitimin yurdumuzdaki durumu plansız, programsız, gelişi güzel; bu nedenle de yetersizdir. Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, SSK gibi bir çok sayıda hekim istihdam eden kurumların işbirliği ile organize edilecek, yurt çapında uygulanacak bir sürekli eğitim programı gerçekleşinceye kadar bu iş yine üniversitelere, onlardan da çok meslek kuruluşlarına düşmektedir. Türk Tabipleri Birliği ile artık üçüncü sektör diye adlandırılan sivil toplum örgütleri (Vakıf, Dernek ve benzeri gönüllü kuruluşlar) esasen bu alanda faydalı etkinlikler sergilemektedirler. Türkiye Tıp Akademisi, Verem, Diyabet, Kalp vakıf ve derneklerinin çalışmaları bunun başarılı örnekleridir. Gönüllü kuruluşların hem maddi kaynaklar, hem de demokratik-esnek yönetim olanakları bu alanda onları devlet ve resmi kurumlardan daha avantajlı kılmaktadır. Türk Gastroenteroloji Vakfı Türk hekimlerinin gastroenteroloji alanındaki sürekli eğitimini üstlenen cesur bir projenin uygulamasını yaşama geçiriyor.

İletişim çağının olanakları sürekli eğitim gereçlerini çok çeşitlendirmiş olsa da, periyodik yayınlara birinci basamak sağlık hizmeti veren kuruluşlara ve hekimlere ulaşmak, bunlar arasında, yine en seçkin yöntem olmaya devam ediyor. Planlanan periyodik yayının ilk aşamada 10.000 merkeze ve pratisyen hekime dağıtımını öngörülmektedir. İçeriği ise üst düzeyde bilimsel makaleler ve araştırmalar yerine konuyu en iyi bilenlerce, editoryal üslupla kaleme alınmış revü yazılardan oluşacaktır. Gastroenteroloji alanındaki akademisyenlerimizin böyle hayırlı bir girişimi destekleyip yardımlarını esirgemeyeceklerinden eminim. Türkiye koşullarında amatör kadroların tıbbi bir periyodik yayını, kesintisiz, yıllar yılı sürdürmelerinin ne çetin bir iş olduğunu; sonsuz özveri ve cömertçe harcanacak emek gerektirdiğini, eski yayıncılık yıllarımdaki tecrübelerimle biliyorum. Çetin işler varsa, onların üstesinden gelmeyi bilen, Ali Özden gibi çok daha çetin cevizlerimiz de, çok şükür eksik değil.

Tıp mesleki eğitimine bu katkılarından dolayı Türk Gastroenteroloji Vakfı ile emeği geçen tüm arkadaşlarımı kutluyor, "Yolunuz açık olsun!" diyorum. Böyle güzel ve yararlı bir girişimi alkışlamak ve başarılı olmasını dilemekten başka ne yapılabilir ki?.